

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

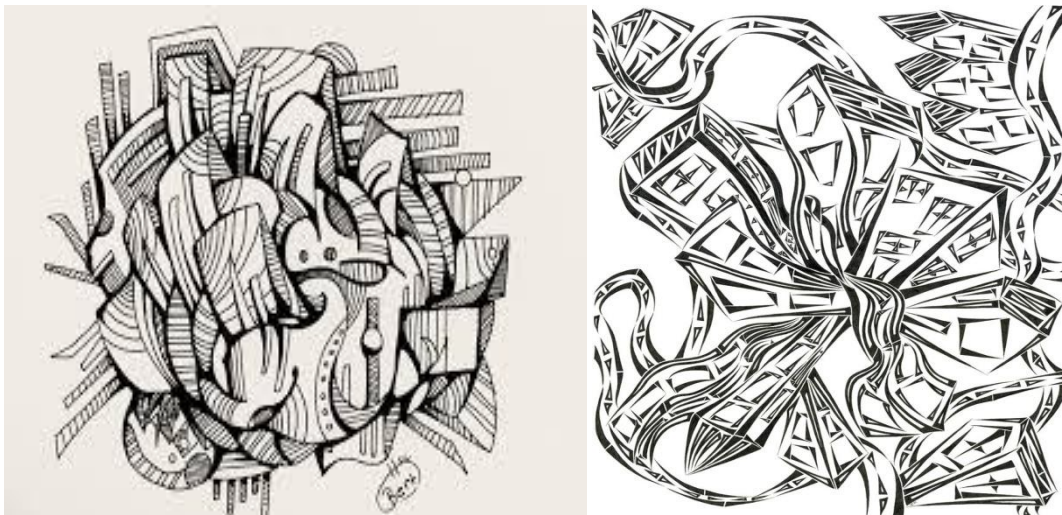
(με μολύβι, κάρβουνο ή μελάνι)

Στις αρχές του 20ού αιώνα ο όρος ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΤΕΧΝΗ/ ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΣΥΝΘΕΣΗ (abstract art/ composition) χρησιμοποιήθηκε κατά κύριο λόγο ως αναφορά σε έργα του κυβισμού και του φουτουρισμού, τα οποία προσπάθησαν να περιγράψουν την πραγματικότητα, όχι όμως μέσω της μίμησης ή της πιστής αναπαράστασης των εξωτερικών χαρακτηριστικών της, αλλά με έναν αντισυμβατικό και αφηρημένο τρόπο μέσω των αμετάβλητων εγγενών ιδιοτήτων της.

Ιστορικά, σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση μιας αφηρημένης αντίληψης γύρω από το καλλιτεχνικό έργο, θεωρείται πως διαδραμάτισε η ανάπτυξη της φωτογραφίας, καθώς κατέστησε σε ένα βαθμό περιττή την πιστή αντιγραφή των αντικειμένων στις υπόλοιπες εικαστικές τέχνες.

Σύγχρονοι καλλιτέχνες, όπως ο **Βασίλι Καντίνσκι** υποστήριξαν πως σε αντίθεση με τη σύγχρονη επιστήμη, η οποία αποκαλύπτει τον υλικό κόσμο και τη δομή του, ο ρόλος της τέχνης θα έπρεπε να είναι η ανάδειξη του πνευματικού χαρακτήρα της. Ο Καντίνσκι θεωρείται ένας από τους πατέρες της αφηρημένης τέχνης, ενώ επηρέασε σημαντικά και το μεταγενέστερο κίνημα του Αφηρημένου Εξπρεσιονισμού κατά τη δεκαετία του 1950. Όμως η μουσική, ήδη απ' τη γέννησή της, είχε δείξει αυτό το δρόμο. Εκεί μπερδεύτηκε και ο μεγάλος Καντίνσκι προσπαθώντας να συνδυάσει τους ήχους με τα χρώματα, κάτι που μάλλον απέτυχε.

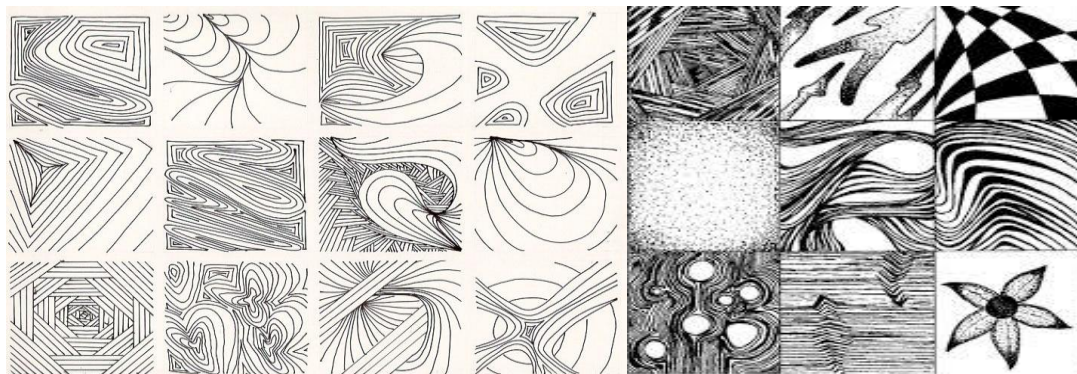
Όμως έδωσε μια μεγάλη ιδέα. Η ζωγραφική είχε πλέον το προνόμιο να συμπεριφέρεται χωρίς να είναι υποχρεωμένη να εξηγεί. Η ζωγραφική μπόρεσε να καθίσει στον πολύ κόσμο, που αρχέγονα άκουγε μουσική, και να μην εξαρτάται από την εξουσία. Ακριβώς τόσο αφηρημένη όσο τα γράμματα και οι ήχοι και τόσα άλλα.

Έτσι και σε μας, δίνει πλέον μια ευκαιρία να δούμε τις πλαστικές μορφές (τέχνης) με νέο μάτι – ένα φρέσκο βλέμμα, αν θέλετε –και φυσικά μια ευκαιρία να εξασκηθούμε σχεδιαστικά με ελεύθερα στοιχεία γραφής. Ας δούμε με παραδείγματα, πως μπορούμε να το κάνουμε αυτό:

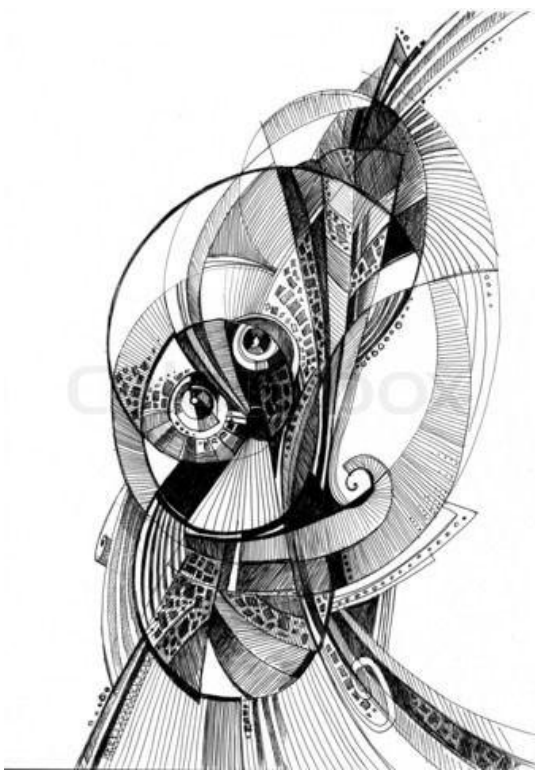
Καταρχήν, δεν υπάρχει «παρθενογένεση» στη Τέχνη –όποια μορφή κι αυτή παίρνει (και σε κάθε κατηγορία π.χ. ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική, κ.τ.λ.). Ο/Η καλλιτέχνης από ΚΑΠΟΥ παίρνει έμπνευση, λαμβάνει επιρροή-ες ιδεών, επεξεργάζεται ένα μήνυμα ή έναν προβληματισμό προκειμένου να το μεταμορφώσει σε... έκφραση τέχνης (έργο τέχνης, εδώ).

Και στη περίπτωση της ΑΦΗΡΗΜΕΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (και επακόλουθα του αφηρημένου σχεδίου), **τα πάντα μπορούν να αποτελέσουν πηγές έμπνευσης**: ένα μουσικό κομμάτι, ένας ποιητικός στίχος, μια επικεφαλίδα εφημερίδας ή ενός ιστότοπου, ένας τίτλος βιβλίου ή δίσκου συγκροτήματος, μια ιδέα συζήτησης, μια θέα από μια βόλτα που πραγματοποιούμε έξω στην ύπαιθρο ή ακόμα και σε αστικό τοπίο, κ.τ.λ.. Ακόμα και το παραμικρό στοιχείο που βλέπουμε ή και βιώνουμε (αγάπη, θυμός, θλίψη, αγανάκτηση, φόβος, προβληματισμός, κ.α.) μπορεί ασφαλώς να αποτελέσει αφετηρία και «πηγή έμπνευσης»:

Και ουσιαστικά, η πηγή έμπνευσης είναι που μας δίνει αφορμή να εξασκηθούμε με την πλαστικότητα των στοιχείων γραφής (π.χ. γραμμές, σημεία, επίπεδα, σχήματα) ποικιλοτρόπως:

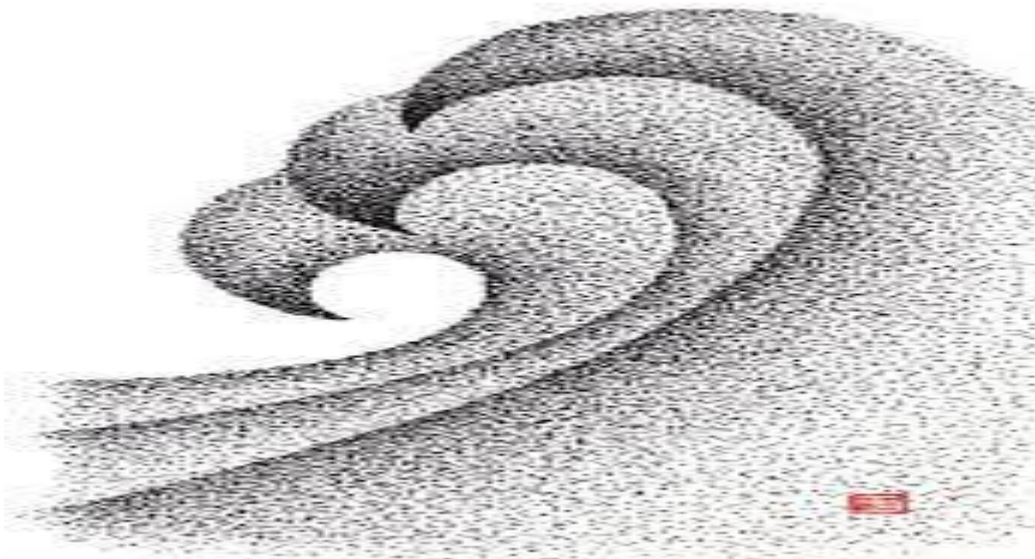

Βέβαια, για την πλειονότητα των καλλιτεχνών του ρεύματος αφηρημένης τέχνης, κύρια πηγή έμπνευσης είναι συνήθως, η **ΜΟΥΣΙΚΗ**: τονικοί παλμοί, εναλλαγή ρυθμών, κύματα ήχων, αυξομειώσεις έντασης, κοκ.. Όλα αυτά, «μεταφράζονται» στη σχεδιαστική επιφάνεια με **στοιχεία γραφής**:

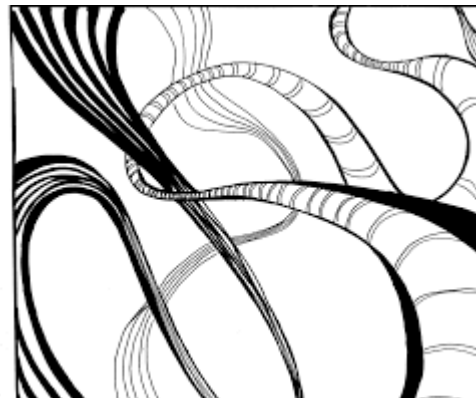

Το πρώτο στοιχείο γραφής, δεν είναι άλλο από το **ΣΗΜΕΙΟ**. Το σημείο δημιουργεί τη γραμμή, και η τελευταία δημιουργεί το επίπεδο/σχήμα. Και η χρήση των «σημείων» σχεδιαστικά με όσο πιο ευρηματικό τρόπο είναι δυνατόν, μπορεί να μας δώσει όμορφες συνθέσεις:

Επίσης, **το κύμα** είναι ένα **μοτίβο** που μπορεί να δώσει εμπνευσμένες σχεδιαστικές συνθέσεις, ποικιλοτρόπως και σε κάθε δυνατή μορφή πλαστικότητας (σχεδίου), σαν τα παραδείγματα εικόνων κάτω:

Ακόμα, υπάρχουν έργα αφηρημένου σχεδίου που αρέσκονται στα περίφημα «**συμπλέγματα διαφορετικών μοτίβων**» (π.χ. γεωμετρικά επίπεδα, ελεύθερα σχήματα, καμπύλες γραμμές, σημεία, κ.τ.λ.), με έμφαση στην **αξονομετρική τοποθέτηση του θέματος** στην σχεδιαστική επιφάνεια (σπανίως με προοπτικό σχεδιασμό –εξαιρέσεις αποτελούν έργα της *illusion-optical art*).

Συχνά, τέτοιες συνθέσεις εμπλουτίζονται με **τονικές διαβαθμίσεις**:

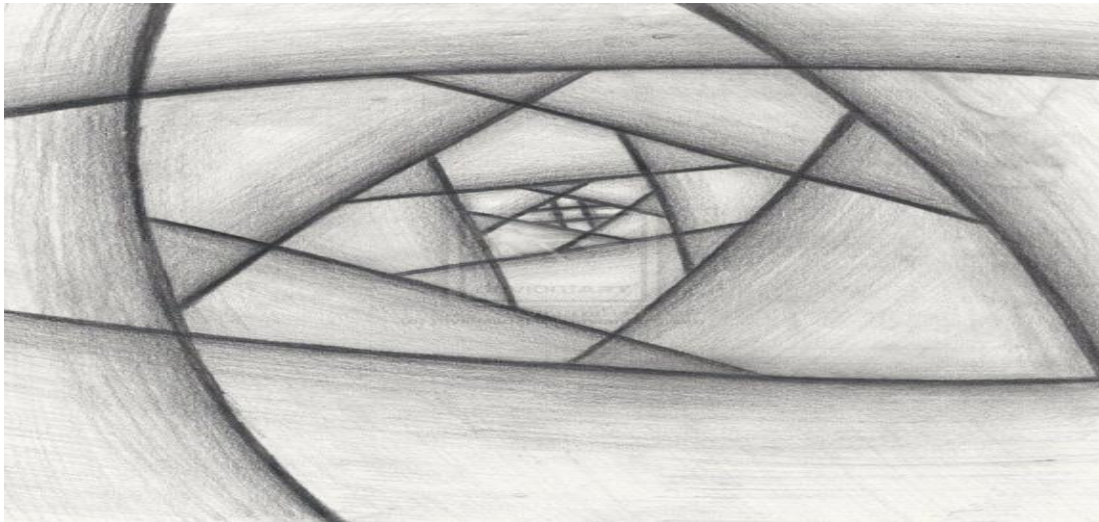

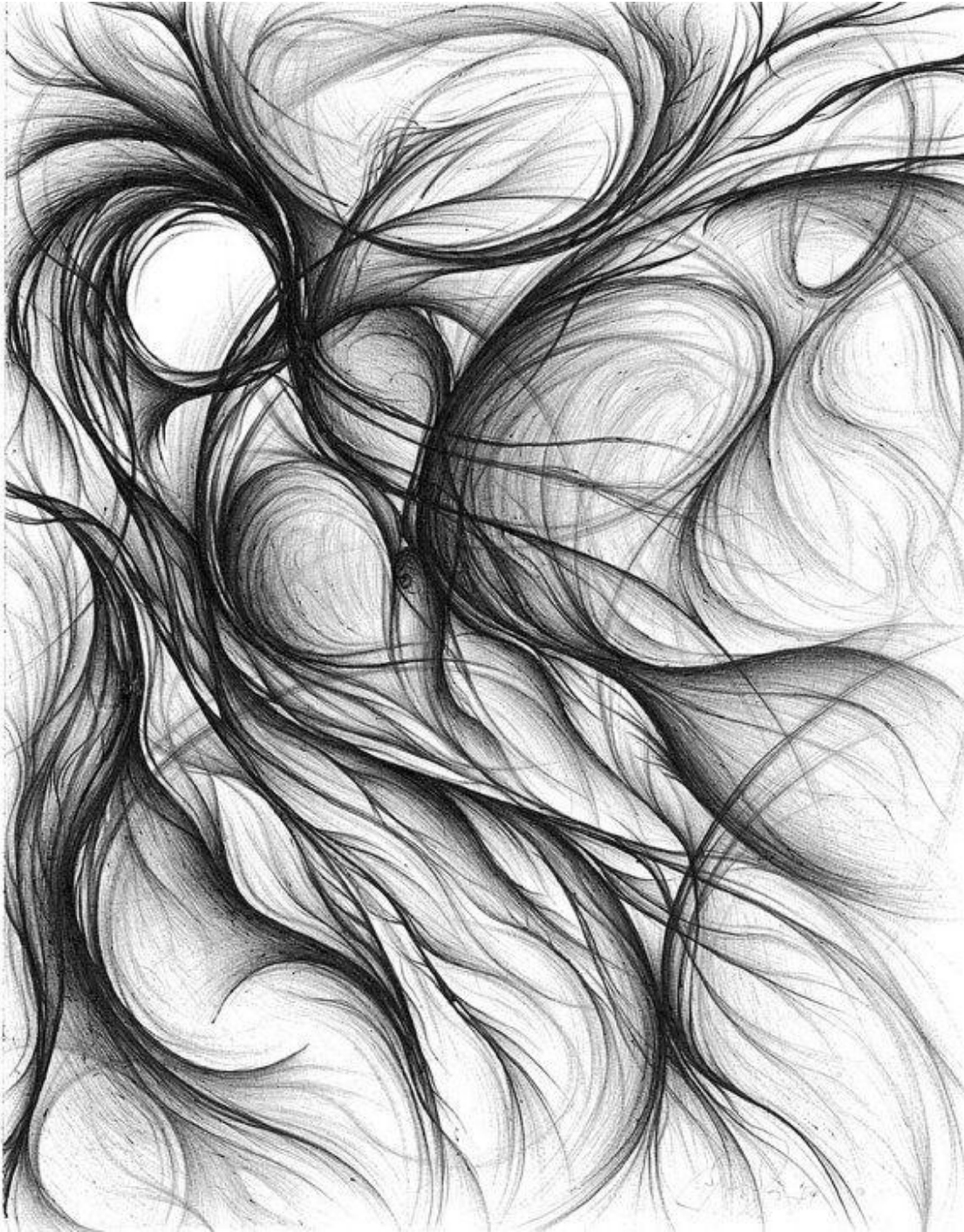
Οι πειραματισμοί αποτελούν άλλο χαρακτηριστικό της αφηρημένης σύνθεσης: η «υποψία του ρεαλιστικού» εισβάλλει στο αφηρημένο γραμμικό/ελεύθερο, δημιουργώντας μια ιδιότυπη διαλεκτική των μοτίβων μεταξύ τους. Ένα παράδειγμα χαρακτηριστικό:

Δεν είναι τυχαίο πως μερικά από τα πιο εντυπωσιακά έργα αφηρημένης σύνθεσης, χαρακτηρίζονται από αυτόν ακριβώς τον

πλούτο των στοιχείων γραφής που φέρουν ακολουθώντας την ελεύθερη πειραματική διάθεση των δημιουργών τους:

-
- Να δημιουργήσετε μια δική σας σύνθεση –χρησιμοποιώντας είτε μολύβια είτε μελάνια –με όσο περισσότερη ποικιλία μοτίβων μπορείτε να σκεφτείτε. Να σκανάρετε το έργο σας υπογεγραμμένο και να το στείλετε email: yiamalakis@yahoo.com.